

DOI: <https://doi.org/10.53486/sstc.v2.01>

CZU: 336.143.232:616-036.21(478)

ANALIZA IMPACTULUI CRIZEI PANDEMICE ASUPRA NIVELULUI DIFICITULUI BUGETAR DIN REPUBLICA MOLDOVA

ANALYSIS OF THE IMPACT OF THE PANDEMIC CRISIS ON THE LEVEL OF THE BUDGET DEFICIT IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

GRINCIUC Diana, studentă, Specialitatea: FB,
Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str. Mitropolit Gavriil BănulescBodoni, 61
e-mail autor: grinciuc.diana@ase.md

Abstract. *The budget deficit can be interpreted as an indicator of the financial health of a state, but also as a specific objective of the budgetary-fiscal policy. National economies tend towards balancing the state budget. Currently, the budget deficit is an acute problem as a result of phenomena that have manifested themselves globally, for example the COVID-19 pandemic. The Republic of Moldova was significantly affected by this phenomenon, as proof of the budget deficit, which recorded a very critical level in the evolution of the economy. This paper aims to carry out an analysis of the impact of the COVID-19 pandemic crisis on the level of the budget deficit in the Republic of Moldova.*

Keywords: *pandemic crisis, budget deficit, public spending, social protection.*

JEL CLASSIFICATION: H12, H61, H62, H75, I18

INTRODUCERE

Bugetul de stat, în sens îngust, este constituit din venituri și cheltuieli. În sens larg, resursele financiare, din perspectiva modului de administrare, pot fi grupate în venituri curente ce dețin cea mai mare pondere la formarea bugetului public și sunt clasificate în venituri fiscale și nefiscale și venituri din capital ce dețin o pondere ne semnificativă [1]. Cheltuielile publice sunt alocate pentru acțiuni economice, serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice și securității naționale, ocrotirea sănătății, învățământ etc. Anumite situații excepționale, precum pandemia COVID-19 pot duce la creșterea deficitului bugetar, întrucât au fost necesare resurse suplimentare și în volum mai mare pentru finanțarea cheltuielilor publice pentru sănătate și anume cu un accent sporit asupra finanțării unor acțiuni de prevenire a cazurilor de îmbolnăvire cu COVID-19.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

În lucrarea dată, a fost utilizat un mix de metode de studiere a fenomenului cercetat. *Metodele de tip index* care se bazează pe diagrame, tabele au servit la evidențierea anumitor evoluții și tendințe. *Metodele de tip simbol*, ce presupun aplicarea definițiilor, teoriilor, legi pentru explicarea obiectului investigat. Tot odată, s-a recurs la *metoda analitică, descriptivă, comparativă* etc. La realizarea studiului dat, au fost folosite date și informații din rapoartele anuale elaborate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, reviste științifice, acte normative și site-uri web din internet.

Deficitul bugetar apare în situația în care veniturile obținute, în mare parte, din impozite, dar și din alte surse nu pot acoperi necesarul de resurse financiare folosite pentru finanțarea cheltuielilor publice. În legislația națională este stipulată noțiunea de „sold bugetar – diferența dintre veniturile și cheltuielile bugetului. Soldul negativ al bugetului reprezintă deficit”[2].

Apariția deficitului bugetar poate avea loc din cauza sporirii considerabile a cheltuielilor guvernamentale, care au ca scop prioritar satisfacerea nevoilor generale ale societății și pot fi orientate spre dezvoltarea infrastructurii, îmbunătățirea calității sistemului de învățământ, oferirea suportului necesar pentru persoanele cu nevoi speciale, creșterea accesibilității la servicii medicale etc.

Deficitul bugetar poate apărea ca răspuns la anumite măsuri pentru impulsivarea economiei, în cazul în care aceasta se află în faza de recesiune, astfel reducerea cotelor la impozite și taxe pentru încurajarea agenților economici va redevine în mare măsură veniturile bugetului de stat.

Impunerea unui cadru legislativ dur poate avea ca efect activizarea economiei tenebre sau negre, care pe lângă faptul că duce la apariția deficitului bugetar, lovește întreaga economie și poate fi calificată ca un rău ascuns.

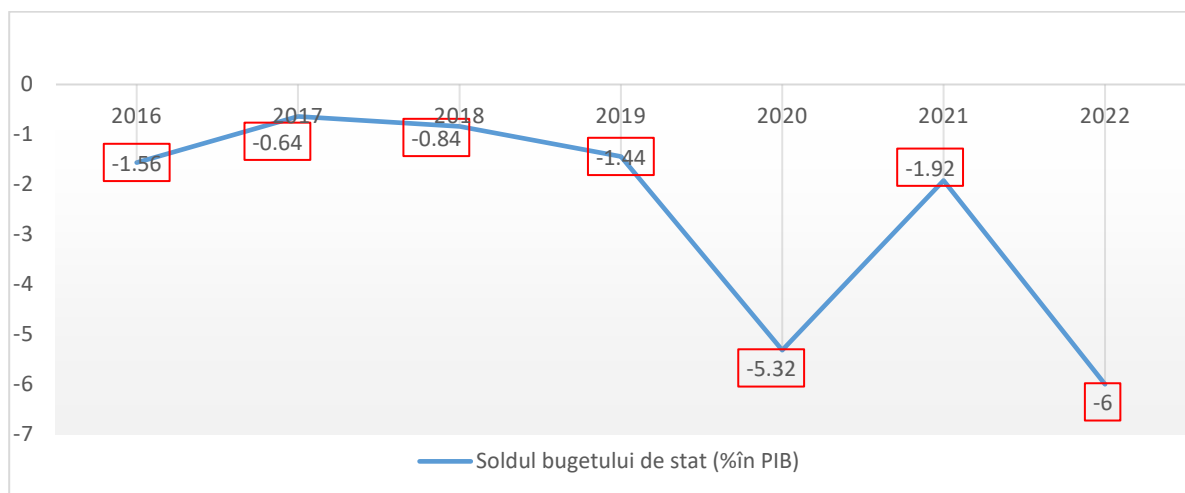
Identificarea unei cauze anumite sau principale ce generează fenomenul dat este practic imposibil, deoarece influența acestor factori se poate manifesta concomitent[7].

Tabelul 1. Evoluția PIB și a bugetului public național în perioada 2016-2022 (mil.lei)

Denumirea indicatorului	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIB	160814	178881	192508	210400	199734	241871	255700
Venituri	45953,9	53377,6	57995,9	62949,2	62650,0	77373,0	80872,9
Cheltuieli	48462,6	54522,4	59608,9	65975,6	73269,8	82013,5	96208,9
Sold bugetar	-2508,7	-1144,8	-1613,0	-3026,4	-10619,8	-4640,5	-15336,0

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Ministerului Finanțelor[3]

Limita deficitului bugetar nu trebuie să treacă pragul de 2-3 % din produsul intern brut (PIB). Însă, anul 2020 a înregistrat un nivel record de -5,32 % sau 10,6 mild lei, astfel putem observa impactul pandemiei asupra economiei naționale. În anul 2022 a avut loc criza energetică și războiul din Ucraina, ca efect Republica Moldova a înregistrat un deficit bugetar de 15,3 mild lei sau 6% din PIB.

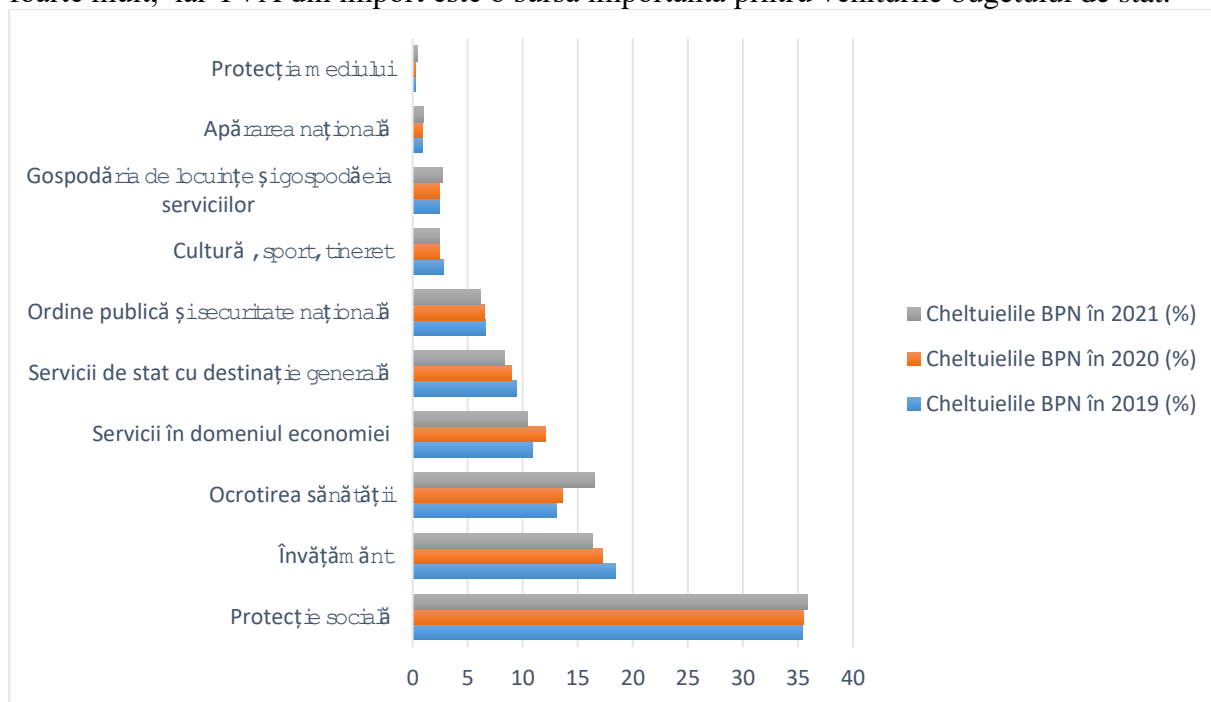

Figura 1. Nivelul soldului bugetar în perioada 2016-2022 (% în PIB)

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Ministerului Finanțelor[3]

Una din cauze care au determinat un astfel de sold negativ sunt restricțiile impuse de autoritățile publice pentru combaterea răspândirii pandemiei COVID-19 care au frânat dezvoltarea economiei, ca rezultat majoritatea companiilor au înregistrat pierderi și nu au putut

să contribuie la formarea veniturilor bugetare. În acest context, au fost afectate relațiile economiile naționale cu restul lumii, deoarece atât exporturile cât și importurile au scăzut foarte mult, iar TVA din import este o sursă importantă pentru veniturile bugetului de stat.

Figura 2. Ponderea cheltuielilor specifice în totalul cheltuielilor BPN (%)

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Ministerului Finanțelor[3]

În anul 2019 s-au alocat cheltuieli suplimentare pentru majorarea salariilor în sectorul bugetar și ca rezultat cheltuielile ce țin de protecția socială au avut un impact mare asupra deficitului bugetare, deși acestea au cea mai mare contribuție de 35,5% în cheltuielile bugetului public național[4].

În totalul cheltuielilor anului 2020, cea mai mare cotă o dețin cheltuielile destinate protecției sociale cu pondere de 35,5%. Ele au fost alocate pentru majorarea cheltuielilor privind ajutorul de șomaj, astfel în anul 2020 numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj s-a majorat de circa 2,4 ori. La fel, au fost necesare cheltuieli pentru plata indemnizațiilor unice de 16 mii lei persoanelor ce activează în instituții medico-sanitare publice [5]. Ocrotirea sănătății deține o greutate specifică destul de mare, adică de 13,6% din totalul cheltuielilor care în mare parte se datorează procurării echipamentelor de protecție, dispozitivelor medicale, precum aparate de oxigen pentru pacienții în stare gravă, medicamente etc.

Se observă că măsurile de atenuare a pandemiei în 2021 continuă să producă cheltuieli mari. Rămân prioritare cheltuielile privind ocrotirea sănătății populației în contextul răspândirii pandemiei, care au avut cel mai mare impact asupra cheltuielilor bugetare totale și au generat o pondere de 16,5% cea mai mare comparativ cu perioadele precedente [6].

Finanțarea deficitului bugetar se face pentru realizarea obiectivelor politicii bugetar-fiscale. Metode de finanțare sunt diverse, de exemplu reducerea cheltuielilor bugetare sau din contra creșterea veniturilor bugetare pe seama majorării cotelor la impozite și taxe, emisiunea monetară care generează inflație, contractarea împrumuturilor publice din surse interne și în special din surse externe este cel mai des utilizată de autoritățile publice. Alegerea metodei date este justificată prin termenul de scadență mare, rata dobânzii mică, volum mare de surse bănești ce pot fi procurate. Un avantaj mare este faptul că nu dece la apariția unor fenomene inflaționiste ce agravează și mai mult starea economiei, statul poate realiza proiectele, investițiile pe care și le-a propus și nu împovărează agenții economice sau populația prin aplicare unor noi cote la

impozite și taxe sau chiar aplicarea unor impozite noi, iar astfel de măsuri pot provoca tulburări sociale și crea dezordine în societate[8].

CONCLUZII

Consecințele pandemiei COVID-19 și-au lăsat drastic amprenta asupra situației economice, împiedicând creșterea acesteia. Au fost afectați o serie de indicatori macroeconomici, în special soldul bugetului de stat, deoarece au fost alocate cheltuieli suplimentare ce țin de protecția socială, orcotirea sănătății.

Prognozarea unor astfel de fenomene este practic imposibilă, dar atenuarea impactului lor și pregătirea economiei naționale pentru astfel de situații este posibilă prin asigurarea gestionării eficiente a resurselor bugetului public național, instituirea unei administrări fiscale și vamală responsabilă pentru a stopa evaziunea fiscală și atingerea dezvoltării durabile a tuturor sectoarelor economice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- [1] BAURCIULU, Angela; CASIAN, Angela. *Finanțe publice Manual*. Chișinău: RGP Grup, 2017, p. 83 ISBN 978-9975-4305-8-6
- [2] Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (2014) nr. 223-230 art. 519.
- [3] Rapoartele Ministerului Finanțelor privind *executarea bugetului de stat pentru perioada 2016-2022* [online]. [cit 20.03.2023]. Disponibil: BPN evoluția 2016-2022 pentru pagina web (1).xls (live.com)
- [4] *Raport privind evoluția social-economică a Republicii Moldova în anul 2019* [online]. [cit 20.03.2023]. Disponibil: https://old.mei.gov.md/sites/default/files/document/attachments/expres_anul_2019.pdf
- [5] *Raport privind evoluția social-economică a Republicii Moldova în anul 2020* [online]. [cit 20.03.2023]. Disponibil: raport_final_anul_2020.pdf
- [6] *Raport privind evoluția social-economică a Republicii Moldova în anul 2021* [online]. [cit 20.03.2023]. Disponibil: https://me.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_lunar_2021-03_1.pdf
- [7] BALAN, Aliona. *Deficitul bugetar: cauze și consecințe* [online]. [cit 20.03.2023]. Disponibil: Balan-Aliona_economica_2020_nr2.pdf
- [8] LITOCENCO, Ana. *Abordări teoretice și analiza realității „deficit begetar-datotie publică” în cazul Republicii Moldova* [online]. [cit 20.03.2023]. Disponibil: 62-75_1.pdf

Coordonator științific: BULGAC Corina, , dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 61
e-mail: bulgac.corina@ase.md